

Dr. Katona Sándor

(*tanácselnök, Kúria*)

Országos büntetéskiszabási gyakorlat vizsgálata

1. Jogrendszerünkben a büntetés kiszabásának feladata megoszlik a törvényhozó és a bíró között, úgynevezett „relatív határozatlan” rendszer. Ez azt jelenti, hogy a Büntető Törvénykönyv a kiszabható büntetés alsó és felső határát jelöli meg, azon belül a büntetés konkrét mértéknek a meghatározása a bíró feladata.

A konkrét mérték meghatározásánál irányadó szempontokat a Btk. nem tartalmazza még példálózva sem, azok kimunkálását döntően a bírói gyakorlatra bízva. Azok egységes értékelésére nézve a Kúria jelenleg a Bkv. 56. nyújt segítséget a joggyakorlat számára.

2. A büntetés kiszabása természetesen többféle szempontból is vizsgálható, a jelen elemzés homlokterében annak területi különbözősége – döntően e különbözőség léte vagy hiánya – áll. Az egységes jogalkalmazásnak, a törvény előtti egyenlőségnek ugyanis olyan büntetéskiszabási gyakorlat felel meg, amely esetben a lényegében azonos súlyú bűncselekményt elkövető, lényegében azonos társadalomra veszélyességű elkövetőkkel szemben lényegében azonos büntetések kerülnek kiszabásra, függetlenül attól, hogy azt az ország mely bírósága szabja ki. A büntetés kiszabása egységességének fontosságát az Európai Tanács Miniszteri Bizottságának e tárgykörben kiadott R. /92/ 17. számú ajánlása is hangsúlyozza.

3. A vizsgálat három bűncselekmény, lopás, rablás és a súlyos testi sértés bűncselekménye miatt elítéltekre

terjed ki, azon felnőtt korú elítéltekre, akikre nézve a jogerős másodfokú határozatot törvényszék hozta meg. Ez döntően azért látszik célszerűnek, mert a büntetéskiszabási körülmények ismertetése csak a fellebbezett ítéletekben történik meg, és a helyi bíróságok büntetéskiszabási gyakorlatát is a másodfokon eljáró törvényszékek formálják, egységesítik. Annak meghatározása, hogy az elítélések milyen idő intervallumra vonatkozzanak, előzetes felmérés szükséges, mivel az szorosan összefügg az elítéltek számával. Ügyelni kell arra, hogy megfelelő esetszám legyen, mivel kevés számú esetből nem lehetséges általánosítható következtetéseket levonása. A kérdések összeállításánál törekedni fogunk arra, hogy azok az első és a másodfokú ítéletből megválaszolhatók legyenek, így törvényszékeként egy személy is el tudja végezni a szükséges felkészítés után a kérdőív elektronikus formában történő kitöltését.

4. A csoport vezetőjének Dr. Katona Sándor kúriai tanácselnököt, kúriai bíró tagjainak Dr. Krecsik Eldoróda és Dr. Vaskúti András bírákat nevezte ki. Sor került még a csoport vezetőjének javaslatára Dr. Gimesi Ágnes kúriára kirendelt fővárosi bírósági tanácselnök, Dr. Gyekiczky Tamás fővárosi bíró, Dr. Belegi József nyugalmazott kúriai tanácselnök és Szádvári László az OBH statisztikusa bevonására. A vizsgálatban részt vesz a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpontja is.